

JAARREKENING 2024 **Stichting Bosch Parade**

d.d. 03-04-2025

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.</u>
<u>Jaarrekening</u>	
Bestuursverslag	2
Balans per 31 december 2024	12
Staat van baten en lasten over 2024	13
Kasstroomoverzicht 2024	14
Algemene toelichting op de balans en staat van baten en lasten	15
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	17
Toelichting op de balans per 31 december 2024	20
Toelichting op de staat van baten en lasten 2024	23
Ondertekening van de jaarrekening 2024 door bestuur	25
<u>Overige gegevens</u>	
Statutaire regeling resultaatbestemming	26
Voorstel resultaatbestemming	26
Controleverklaring accountant	27

BESTUURSVERSLAG 2024

JAARVERSLAG 2024 STICHTING BOSCH PARADE

Bosch Parade vindt tweejaarlijks plaats met als hoofdonderdelen Bosch Parade (de drijvende parade zelf) en de Tuin der Lusten (kunstwerf, ontmoetingsplaats, pop-up horeca). In de tussenjaren is daardoor ruimte voor doorontwikkeling van een aantal werken en de verbetering van de gehele organisatie. Daarbij wordt gewerkt aan de voorbereiding van een editie, de doorontwikkeling van bijzondere projecten uit Bosch Parade tot een coproductie bij een ander Brabants evenement en het internationaliseren van het netwerk om te leren van partners in het buitenland. Dit jaarverslag van Stichting Bosch Parade gaat in op de organisatie, haar activiteiten en de financiën in 2024.

OVER DE ORGANISATIE

Bosch Parade is een producerende instelling vanuit de beeldende kunsten, met kenmerken van een muziektheaterproductie. Bosch Parade wordt georganiseerd door Stichting Bosch Parade. Die heeft ten doel *“het realiseren en produceren van culturele evenementen, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin”*. De bestuurders van Stichting Bosch Parade komen vanuit verschillende segmenten van de samenleving en werken onbezoldigd. Het bestuur bewaakt de doelstellingen en de kwaliteit en is verantwoordelijk voor begroting en haalbaarheid.

Bestuur Stichting Bosch Parade

Het bestuur werd in 2024 gevormd door:

- Jos van de Wouw (voorzitter) - advocaat VANDEWOUW Zakelijke Advocatuur
- Peter Ketelaars (penningmeester tot en met 26 september 2024, daarna algemeen bestuurslid) - voormalig lid dagelijks bestuur Waterschap Aa en Maas
- Vincent van den Heuvel (algemeen bestuurslid tot en met 26 september 2024, daarna penningmeester) - zakelijk coördinator Het Huis Utrecht
- Cassandra Vugts (algemeen bestuurslid) - directeur SPARK Campus
- Thomas Vriens (algemeen bestuurslid) - Cultureel Adviesbureau Vriens
- Marieke Keser (algemeen bestuurslid) - onderwijsmanager Koning Willem I College
- Boudewijn Thuis (algemeen bestuurslid vanaf 30 april) business coach & interim manager

Het bestuur besloot Boudewijn Thuis per 1 januari 2025 aan te stellen als voorzitter. Het bestuur besloot het stichtingsadres te wijzigen van Koestraat 27 te 's-Hertogenbosch naar St. Josephstraat 18 te 's-Hertogenbosch met ingang op 1 oktober 2024.

Stichting Bosch Parade voldoet aan de Governance Code Cultuur en heeft de status van culturele ANBI. Het bestuur had in 2024 zeven bestuursvergaderingen en kwam ook informeel bijeen rondom de uitvoeringen van Bosch Parade en opening van de Tuin der Lusten, alsmede bij het afscheid van Miesjel van Gerwen als artistiek leider van Bosch Parade.

Comité van Aanbeveling

Het Comité van Aanbeveling speelt een belangrijke ambassadeursrol in de stad en de provincie. Daarnaast adviseert het Comité zowel het bestuur als het directieteam bij alle actuele onderwerpen. Het Comité van Aanbeveling werd in 2024 gevormd door: Ton Rombouts, senator en oud-burgemeester van 's-Hertogenbosch en Heleen Herbert, chief commercial officer bij Heijmans.

Organisatieteam

De dagelijkse organisatie van Bosch Parade was in handen van:

- Miesjel van Gerwen, artistiek leider
- Erik de Jong, zakelijk leider

Zij werkten in 2024 samen met een groep van ervaren professionals om de activiteiten van Bosch Parade te realiseren:

- Stephan Grilis, hoofd productie
- Miriam Alders, community manager

- Anneloes Ebing, vrijwilligerscoördinator
- Dorien van den Hurk, hoofd marketing en communicatie
- Marieke Staps, marketing en communicatie
- Tessa van Helvoirt, office manager en programmaproductie

Hiernaast werden diverse organisaties betrokken bij de realisatie. In The Weight of Water werkten we samen met Pia Meuthen en Gerda van de Kamp van Panama Pictures. Vanuit Bosse Nova werkten Marcel Bontekoe, Marlies Quaars en Marianne Becks aan de administratie.

Miesjel van Gerwen zwaaide in oktober 2024 af als artistiek leider van Bosch Parade. Met David Bade werd gestart aan zijn curatorschap voor editie 2026. Erik de Jong kreeg de functie van directeur van Bosch Parade.

OVER BOSCH PARADE

Bosch Parade is de drijvende parade in de geest van Jheronimus Bosch (1450-1516) te 's-Hertogenbosch. Voor de hedendaagse kunstmanifestatie op en om het water creëren kunstenaars uit alle disciplines nieuw werk om mensen te verwonderen, te raken en te verbinden, zoals Bosch dat 500 jaar geleden deed en nog steeds doet. Onze impact op de samenleving is dat al onze deelnemers, makers en bezoekers als 'hedendaagse Jheronimussen' naar de wereld leren kijken, waardoor deze iets eigenzinniger en socialer wordt. Dat gebeurt doordat ze geconfronteerd worden met eigenzinnige en gebalde beeldverhalen die je zin doen krijgen om aan het normale en alledaagse te ontsnappen.

Meerjarenplannen opnieuw vastgesteld

Miesjel van Gerwen en Erik de Jong schreven vanaf 2023 op verzoek van het bestuur het meerjarenplan voor planperiode 2025-2028. Met de ervaring van de editie 2024 'Hedendaagse Demonen', en na een uitgebreide evaluatie, werd deze verder uitgewerkt. Het nieuwe meerjarenplan is vastgesteld begin 2024 en gebruikt voor meerdere aanvragen voor meerjarensubsidies in de planperiode 2025-2028.

Meerjarenplan Bosch Parade t/m 2028

Bosch Parade bestaat iedere editie uit 16-20 hedendaagse kunstprojecten, geïnspireerd op een thematiek die centraal staat in het werk van Jheronimus Bosch. Wij dagen makers uit alle disciplines middels een open call uit te reflecteren op de thematiek van de editie, en hun werken te realiseren met onze community. Vanaf 2026 wordt Bosch Parade ieder jaar georganiseerd met 5 uitvoeringen rondom de langste dag in juni. Editie 2024 is daarmee als een scharniereditie te zien, tussen de huidige planperiode en de toekomst

De uitvoeringen worden ondersteund vanuit de 5 weken eerder geopende kunstwerf, ontmoetingsplaats en pop-uprestaurant 'Tuin der Lusten'. Speerpunten zijn:

1. Vanaf 2026 jaarlijks een Bosch Parade organiseren met iedere editie een andere, inspirerende curator die de blik van Jheronimus Bosch in het hedendaagse plaatst voor een groot publiek.
2. Het versterken van community-projecten in Bosch Parade en de Tuin der Lusten, met een sterke focus op talentontwikkeling van zowel amateurs als professionals.
3. Het doorontwikkelen van professionele kunstproducties uit Bosch Parade die de wereld over kunnen, met de Tuin der Lusten als inspirerende proeftuin voor experimenten en pilots.

Bosch Parade is een professionele organisatie in ontwikkeling en hanteert de Fair Practice Code, Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie. Dit vertaalt zich in een sterke focus op talentontwikkeling binnen de organisatie, de betrokken makers en deelnemende communities. Na 2024 zwaait de 73-jarige Miesjel van Gerwen af als artistiek leider: "tijd voor jongere handen aan het roer!". Huidig zakelijk leider Erik de Jong zal vanaf 2025 als directeur samen met curatoren David Bade ('het mankement als motor', 2026), Imke Ruigrok ('de stereotypen voorbij', 2027) en Matthijs Bosman ('de naakte mens', 2028) de opeenvolgende edities realiseren. Hiertoe worden de beschikbare middelen door ticketing, sponsoring, horecaomzet en coproductie verder uitgebreid. Met de artistieke en organisatorische keuzes zet Bosch Parade in op een langer gaande ontwikkeling om definitief naam te vestigen als (inter-)nationaal gevierde ontwikkelaar van kunst-te-water.

Werken aan Governance Code Cultuur

De organisatie hanteert de principes van de governance code. Ook wordt er gekeken naar de actualiteit, risico-inventarisatie, arbo gerelateerde, fysieke en sociale veiligheid in de organisatie, bij de uitvoering en het publiek. We hebben een maatschappelijk cultureel doel en we houden daarom ook de nodige aandacht voor duurzaamheid en sociale aansluiting op de stad, de regio en landelijke spreiding goed in het vizier. Het bestuur doet een jaarlijkse zelfevaluatie, waaruit is gebleken dat er een verdere professionalisering wordt doorgevoerd vanaf 2024. Een algemeen directeur, de voormalig zakelijk directeur, zal de artistieke en executieve leiding monitoren en aansturen. Door de toegenomen verantwoordingslast, audits is deze ontwikkeling van de professionaliteit bij de voorgenomen groei in de ogen van het huidige bestuur en directie noodzakelijk. Het bestuur werkt aan de overgang van bestuur naar raad van toezicht en wordt hierbij begeleid door Yvonne Twisk van House of Culture als cultural governance adviseur. Deze overgang ondersteunt de professionaliteit van de organisatie om de jaarlijkse evenementen optimaal voor te bereiden, uit te voeren en te verantwoorden zodat de continuïteit is gewaarborgd. We zien deze code als ondersteuning van de verantwoording, het toezicht en de bewust maatschappelijke doel van onze organisatie.

Vanaf 2025 is de nieuwe organisatie operationeel en kan Bosch Parade zich verder professionaliseren. Artistiek en zakelijk blijft gescheiden door te werken met een curator enerzijds en ondersteunende zakelijke organisatie anderzijds. Zakelijk zal het team daartoe worden uitgebreid. Tegelijkertijd kan er worden gewerkt aan het vervlechten van de jaarplanning zodat Bosch Parade ieder jaar een editie kan realiseren vanaf 2026.

Ontwikkeling organisatie

De dagelijkse organisatie wordt door Stichting Bosch Parade vanaf eind 2024 gemandateerd naar directeur Erik de Jong (voorheen zakelijk leider). Hij is de bevoegde verbinder, organisator en initiator van creatieve concepten. Opgeleid als architect, gedreven in organiseren en als ervaren community-manager, gebruikt Erik zijn kennis en ervaring sinds 2018 om Bosch Parade te realiseren. Bosch Parade heeft ruime ervaring met werken op het water met een ervaren organisatie team van freelancers. Die expertise wordt uitdrukkelijk en bindend aangeboden aan de deelnemende kunstenaars. Het kernteam bestaat uit: Stephan Grilis – hoofd productie (sinds 2010); Dorien van den Hurk – hoofd marketing (sinds 2021); Tessa van Helvoirt – office manager & programmaproducent (sinds 2019); Marieke Staps – communicatie (sinds 2021); Marc van Doornewaard – teksten (sinds 2022); Miriam Alders – community manager (sinds 2019); Anneloes Ebing – vrijwilligerscoördinator (sinds 2019). Tijdens Bosch Parade worden betrokken freelancers ingezet in de productie. Hiernaast zijn er jaarlijks honderden enthousiaste vrijwilligers actief.

Code Diversiteit & Inclusie

Verbinden en inspireren zit in het DNA van Bosch Parade. In de opdrachtverlening worden diversiteitsaspecten meegewogen, waaronder genderbalans onder de deelnemende makers, twintig procent van de makers jong talent onder de 30 jaar en twintig procent van de makers heeft een niet-Nederlandse culturele achtergrond of is internationaal. Voor de toekomst zijn er drie hoofddoelen gesteld om Bosch Parade nog inclusiever en diverser te maken:

1. Diversiteit en inclusiviteit verwerken in het artistieke plan;
2. Het bouwen aan kunst met diverse communities stevig in de Tuin verankeren;
3. Diversiteitsaspecten expliciet in de selectie van deelnemende makers meenemen.

Fair Practice

De richtlijn kunstenaarshonoraria wordt gehanteerd voor een middelgrote organisatie. Afspraken met alle makers worden vastgelegd met heldere opdrachtverlening, waarbij we rekening houden met de veranderende regels voor zzp'ers. De vergoedingen van het team zijn gebaseerd op de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst. Voor (actieve) vrijwilligers en stagiairs zijn vergoedingen beschikbaar. Goed werkgeverschap wordt geboden met duidelijke fasering, heldere afspraken en inspirerende werkplaatsen. Onze Survival Guide, met alle praktische informatie opgelijnd in één document, is daar belangrijk onderdeel van. Wij vertalen deze code ook naar talentontwikkeling op alle niveaus, met talentontwikkelingsprogramma's voor onze community en onze makers, een educatieprogramma voor kinderen en doorgroeimogelijkheden binnen de organisatie.

PROGRAMMA 2024

Bosch Parade had in 2024 een editiejaar! Het was eveneens het laatste jaar van planperiode 2021-2024. Daarmee organiseerde Bosch Parade een editie, een Tuin der Lusten, en ging het door met twee doorontwikkelingen: individueel werk en een internationaal project.

Programmaonderdelen 2024

Stichting Bosch Parade organiseerde in 2024:

- Doorontwikkelingen en coproducties
- Editie Bosch Parade 2024 'Hedendaagse Demonen'
- Tuin der Lusten 2024
- Opening expo internationaal project 'Jouw Hedendaagse Demonen' naar Curaçao
- Publicatie boek 'Bosch Parade 2010-2024 - 206 visioenen verder'
- Uitschrijven Open Call 'Mankement als Motor' voor editie 2026

Doorontwikkelingen en Coproducties

Van bijzonder werk uit de parade worden zelfstandige voorstellingen gemaakt in coproductie met culturele partners. Deze gaan in 's-Hertogenbosch in première. Hiermee levert Bosch Parade een extra bijdrage aan de Cultuurstad van het Zuiden en de stad van Jheronimus Bosch. En we ondersteunen zo onze makers in de ontwikkeling van hun carrière. Het meest succesvolle project is inmiddels *Weight of Water*. De poëtische voorstelling ontwikkeld door Panama Pictures op werk uit 2019 van beeldend kunstenaar/architect Rob van Dam werd na een succesvolle Bossche Première in 2023 ook weer gecoproduceerd in 2024. Het werk werd meerdere keren uitgevoerd:

- 4x 3-6 mei, Circusstad Rotterdam (NL)
- 2x 25 mei, Theater Twater, Boom (BE)
- 4x 15-16 juni Tanz Moderne Tanz Chemnitz, (DE)

De uitvoeringen trokken 5.285 bezoekers, waarvan 1.165 betalend. De beelden geschoten op *Down the Rabbit Hole* in 2023 gingen in 2024 viral met 11 miljoen views. Ook voor 2025 staan weer optredens gepland in Nederland, Portugal, Litouwen, Zwitserland en Groot-Brittannië.

De omvang van dit project is dusdanig, dat er een eigen evaluatierapportage is geschreven in 2023, met een update in 2024.

Het al eerder in opdracht van Bosch Parade geproduceerde 'Naiad' van Skypunch Collective speelden al op Porto Circulo (Tilburg), Rebels for Peace (Zeitz, Duitsland) en Best Kept Secret (Hilvarenbeek) en was nu eindelijk ook als openingsvoorstelling van de Tuin der Lusten.

Editie 2024 'Hedendaagse Demonen'

Bosch Parade editie 2024 liet hedendaagse demonen uit de Bossche wateren opdoemen. Kunstenaars waren uitgedaagd om op de thematekst van Bosch Parade, 'Hedendaagse Demonen', te reflecteren. De demonen uit de schilderijen van Bosch zijn namelijk nog steeds in ons leven. Bosch Parade editie 'Hedendaagse Demonen' vond plaats in 's-Hertogenbosch van 20 t/m 23 juni 2024.

Jheronimus Bosch, eat your heart out,

de wereld in 2024 overtreft de wildste surrealistische scenario's op jouw schilderijen.

Onze tijd is hoogzwanger van de nakende Apocalyps.

Demonen rammelen aan alle poorten van ons bestaan:

Ze hangen boven de daken als dreigende plagen,

ze groeien uit cocktails van algoritmes en data,

en poppen up op newsfeeds en sociale media...

Het artistieke team van 2024 bestond uit:

- Miesjel van Gerwen, artistiek leider Bosch Parade
- Koen van Seuren en Sarah Moeremans (beide regisseur). Koen verving Sarah na haar start als artistiek leider Het Zuidelijk toneel
- Aart Strootman, componist

In de selectie waren Joachim Robbrecht, librettist & dramaturg, Lucas Kastelijn, beeldend kunstenaar & dramaturg, Fenna Koot, (jong) beeldend kunstenaar en Meike Veldhuijsen, directeur KOP betrokken.

Criteria waren: nieuw werk passend binnen het thema; ingediend door professionele makers uit alle disciplines; openstaand voor samenwerking met het artistieke team en de Bosch Parade Community; visueel

aantrekkelijk, prikkelend of anderszins 'urgent'; passend in het concept 'parade'; geïnspireerd zijn op of refererend aan Bosch; het publiek laten kijken naar de wereld als 'Hedendaagse Jheronimussen'.

Vanaf 23 mei werd de parade voorbereid op de eigen kunstwerf, openluchtatelier en pop-uprestaurant in één genaamd 'Tuin der Lusten'. De Spijsbereiders, Van Zuid Events en Bosch Parade sloegen tezamen de handen in één om van de Tuin der Lusten (en daarmee van Bosch Parade) één groot succes te maken. Bosch Parade en Tuin der Lusten trokken 44.660 bezoekers, waarvan 16.240 betalend. Het slechte weer hield veel bezoekers weg uit de Tuin der Lusten. Als de zon wél scheen liep het terrein onmiddellijk vol. Het publieksonderzoek van 2024 is zeer positief en weer beter dan de voorgaande editie. Op een schaal van 1 t/m 10 wordt Bosch Parade over het algemeen beoordeeld met een 8,4 (2022: 8,1). De aanbevelingsintentie/Net Promotor Score is +54 (2022: +34) (waarbij +20 als zeer goed wordt beschouwd). 91% van de bezoekers waardeert de kwaliteit van Bosch Parade 2024 als zijnde "goed" of "uitstekend" (2022: 78%). Bosch Parade ging in 2024 (na ook 2016, 2019 en 2020) viraal met 29,2 miljoen views op de aftermovie.

Bosch Parade heeft een uitgebreid evaluatieverslag geschreven van deze editie en gebruikt voor de verantwoording van projectsubsidies.

Project 'Jouw Hedendaagse Demonen'

Groot internationaal community-project was 'Jouw Hedendaagse Demonen'. De thematiek 'Hedendaagse Demonen', vormde de basis voor het project. In gesprek met elkaar vroegen wij ons af: wat bedreigt ons als cultuurmakers? Wat zijn de demonen die onszelf bedreigen en welk effect hebben die van binnen én van buiten? Deze vraag wordt maatschappelijk relevant bij meerdere perspectieven en invalshoeken. Daarom vinden wij het essentieel om diverse en voor ons nieuwe groepen cultuurmakers actief in het project te betrekken om de vraag te bespreken en waar mogelijk te beantwoorden.

Het grootste werk van 2024 werd daarmee 'Jouw hedendaagse Demonen'. Dat is eveneens het grootste community-project ooit door Bosch Parade ondernomen en vormde het hart van de Tuin der Lusten. Wij vroegen deelnemers en publiek, 'Wat zijn jouw hedendaagse demonen?' Kunstenaars David Bade en Tirzo Martha beantwoordden dat mét bezoekers, kunststudenten van St. Joost en een community-gedreven projectteam. Zij bouwden gezamenlijk vervolgens aan het werk in de Tuin der Lusten, die was omgetoverd tot een heuse kunstwerf. In het participatieve maakproces werden diverse, minder voor de hand liggende gemeenschappen betrokken, waaronder de Bossche Stichting Loods, het COC Den Bosch, de Bossche vakschool. Ook jonge cultuurmakers worden betrokken en daarbij ondersteund door de kunstenaars. Dagelijks werd er gezamenlijk geluncht. Het gerealiseerde werk bestond uit 4 grotere, individuele delen en dreef uiteindelijk mee met Bosch Parade.

Na afloop ontstond er een expositie vanuit de werken, 'introspectives', waar het gezamenlijk gemaakte werk 'ge-de-mon-teerd' werd en wederom het publiek werd opgeroepen zelf demonen aan te dragen. De expositie stond allereerst in de Willem Twee Kunstruimte, 's-Hertogenbosch, 23 juni – 4 augustus 2024 en verhuisde na afloop naar het Curaçaosch Museum, Willemstad Curaçao, 30 oktober – 30 januari 2025. Een delegatie van Bosch Parade opende de expositie. Eén van de werken uit Bosch Parade, belande als onderdeel van de expositie, op het Waagat in Willemstad. Na afloop zijn de kunstwerken bij Instituto Buena Bista geëindigd, waarmee een nieuwe generatie Curaçaosche kunstenaars weer geïnspireerd wordt.

Voor dit traject zijn onder meer de middelen gebruikt vanuit herstellepakket jonge makers in 2024 via Fonds voor Cultuurparticipatie. Dit project is in 2025 volledig afgelopen en er wordt nog van het gehele traject een eigen evaluatie gemaakt en geschreven.

Voorbereidingen editie 2026 'Mankement als Motor'

Bosch Parade 2026 vaart onder de titel 'Mankement als motor' van 18 t/m 21 juni 2026. De voorbereidingen voor de nieuwe editie zijn direct in august 2024 gestart. Het thema was eerder al met curator David Bade vastgesteld: 'Mankement als Motor'. Samen met Nicoline Soeter (componist) en Koen van Seuren (regisseur) werkte David dit thema verder uit. Joachim Robbrecht (librettist) schreef de teksten. Erik de Jong (directeur) begeleidde het proces.

Nothing and nobody's perfect. Mankementen vind je overal op grote en kleine schaal: Schrijnende armoede, ongerezen taarten, vals gezongen noten, langdurige ziekte, laagliggende straaljagers,

***bouwvallige bouwverven, dubieuze achterpoortjes van de wet,
plagiërende academici, woningtekort, slecht verklede
carnavalsgangers, rotte fundamenteën, uitgekleden welvaartsstaat,
ongewenste exoten of uitstervende diersoort. Welk mankement laat
jou niet onberoerd?***

“Gemeenschap meets kunstenaar meets Mankement” vormt de basis van editie 2026. Bosch Parade nodigt kunstenaars uit om een gemeenschap, samenscholing of bende te engageren, om samen kunst te maken over een mankement. Uit het atelier de straat op dus. Dezelfde uitnodiging ging ook naar Bossche gemeenschappen. Iedere club, bende of welke samenscholing dan ook kon werk indienen. De Open Call stond open vanaf 20 november 2024, tot en met 19 februari 2025. Er is ruimte voor 16-19 projecten Bosch Parade editie ‘Mankement als Motor’. Uit de inzendingen stelt het artistieke team de editie samen. Het artistieke selectieteam bestaat uit:

- David Bade, Curator
- Koen van Seuren, regisseur
- Nicoline Soeter, componist

Het artistieke team voor 2026 wordt bijgestaan door Erik de Jong, directeur Bosch Parade en Meike Veldhuijsen, directeur KOP.

Boek Bosch Parade 2010-2024 - 206 visioenen verder

Na 10 edities nam Miesjel van Gerwen afscheid als artistiek leider van Bosch Parade. De laatste van de drie founding fathers (samen met Bart van Dongen en Marc Eijssink Smeets in 2009) deed een stap opzij voor nieuwe generaties. Dankzij zijn inzet, ontstonden over 10 edities 206 nieuwe kunstwerken. Allen geïnspireerd op werk of thematieken van Bosch. Eind 2024 verscheen vanwege de 10 edities en Miesjels afscheid een lustrumboek, getiteld ‘206 visioenen verder’. Het boek was een duidelijke komma na tien prachtige edities. 206 visioenen verder zijn we nu; dat kunnen we verdubbelen! Uiteraard werd het boek in stijl gedeeld met onze community in ons Bosch Parade Café op 16 oktober 2024.

Andere activiteiten

In aanloop van de editie, organiseerde Bosch Parade diverse Bosch Parade Café’s waar onze community van kunstenaars en medemakers elkaar kon ontmoeten. Er was weer een uitgebreid talentprogramma voor jonge makers met KOP, waar zowel atelierbezoeken als verdiepende kennissessies over autonomie en werken op het water op de agenda stonden, naast persoonlijke coaching. Duurzame vervolgen waren er voor het werk van Zoro Feigl op Down the Rabbit Hole, en voor Lisetteh in de Jeroen Bosch Tuin. Boost Productie trad na afloop op op Porto Circolo, het programma van Festival Circolo op de Tilburgse Kermis. Camiel Corneille is gestart met zijn traject bij Korzo in Den Haag om van het werk op het water een volledige voorstelling te maken.

Monitoring

Het hart van Bosch Parade is de parade zelf. Bosch Parade evalueert daarom iedere editie op het niveau van bestuur, directie en productieteam op de vlakken artistieke kwaliteit (zeggingskracht, samenwerking, ontvangst pers), publiek (aantallen, samenstelling, beleving door publiek, campagne) en zakelijke kwaliteit (bedrijfsvoering, financiën, organisatiestructuur, proces). Daarbij wordt zowel intern (middels evaluaties en het Bosch Parade Café) als extern (extern publieksonderzoek, accountantsverklaring, commentaar van artistieke partners, publieksonderzoek) geëvalueerd. Aanvullend vormen de jaarstukken meer op hoofdlijnen de jaarlijkse reflectie op het functioneren, de activiteiten en de financiën.

Bosch Parade heeft een uitgebreid verslag gemaakt van de editie, getiteld ‘BP24 Inhoudelijk verslag editie ‘Hedendaagse Demonen’’. In dit verslag wordt uitgebreid ingegaan op alle artistieke zaken, het publiek en bereik en de zakelijke aspecten. In dit verslag worden alle interne en externe onderzoeken gecombineerd en eerlijke lessen gedeeld intern en extern.

FINANCIËN 2024

Voor de financiën was het binden van meerjaarlijkse subsidiënten aan Bosch Parade de grote inzet in 2020. Dat heeft geresulteerd in drie grote partijen die zich vanaf 2021 meerjaarlijks verbonden hebben aan Bosch Parade: Gemeente 's-Hertogenbosch (Bossche Culturele Basis) voor 2021-2024; Provincie Brabant (regeling hedendaagse cultuur) voor 2021-2024; Investeringsfonds Brabant C voor 2020-2024. De vierde meerjarenbijdrage vanuit de rijksoverheid (Fonds voor Cultuurparticipatie, regeling kunstenfestivals) heeft een positief advies en na uitgebreide lobby met meerdere partners, inmiddels een toekenning voor 2022, 2023 en 2024. Hiermee kunnen al onze community-programma's worden gerealiseerd.

Werving middelen 2024

2024 was een editiejaar. Voor de editie van 2024 werden de aanvragen veelal in 2023 ingediend, een aantal daarvan al beschikt in 2023. Deze zijn daarmee in de vooruitgeschoven subsidies beland en gebruikt in 2024. In 2023 zijn de eerste sponsorinkomsten voor Bosch Parade binnengekomen, onder andere met het vinden van een hoofdsponsor. Er waren opbrengsten uit entreegelden (tribunes), horeca (Tuin der Lusten) en verkopen (boeken). Er zijn geen inkomsten uit contributies of abonnementen. Wel waren er substantiële bijdragen vanuit coproducten.

Cultureel ondernemerschap

Het ondernemerschap heeft sinds de verzelfstandiging na 2016 de nadruk gekregen in het bouwen van de financieringsmix. Voor editie 2022 waren 9 verdienmodellen verkend in samenwerking als onderdeel van de businesscase met investeringsfonds Brabant C. In 2024 gaf dat ruimte om de 4 best geëvalueerde modellen verder te ontwikkelen. Dat zijn recettes via kaartverkoop voor Bosch Parade, horeca in de Tuin der Lusten, sponsoring direct gekoppeld aan de eerste twee modellen, coproductie met commerciële en culturele partners. Sterk is ingezet op het doorontwikkelen tot een coherent pakket waar ticketing en horeca goed is te verbinden met sponsoring, of juist ticketing met coproductie. Deze heldere proposities helpen mee sponsoren en bedrijfsleven te bedienen en de verdienmodellen verder te vergroten. Inderdaad liepen de werving van eigen private middelen ondanks slecht weer op van 28% over de complete editie van 2022 op tot 35% over de complete editie van 2024. Doelstelling voor 2026 is 45% eigen en private middelen op de totale begroting van de 2026 editie.

Deze groeiende lijn zal in de toekomst verder worden versterkt door investeringen, zeker ook als onderdeel van de continuïteit van het evenement. De vervolgstappen zijn het bestendigen van de verdienmodellen, het schaalbaar maken van de proposities, het uitbreiden van het netwerk en de online views vertalen in betaalde bezoeken aan Bosch Parade.

Vrije vermogen en liquiditeit

Bosch Parade streeft ernaar om vanuit de eigen verdienmodellen een vrij vermogen van 10% van de jaaromzet van een editiejaar te realiseren. Hiermee kunnen tegenslagen worden opgevangen. Aanvullend is er geleend vreemd vermogen van Brabant C, waarmee de liquiditeit wordt gewaarborgd.

Daar heeft Bosch Parade in 2024 helaas gebruik van moeten maken om de veel mindere inkomsten vanwege het slechte weer op te vangen. Het weer was uitermate slecht. Van de 25 geprogrammeerde dagen van de Tuin der Lusten zijn er 24 openingsdagen geweest, met 11 dagen openingstijden sterk ingekort en met half team. 15 dagen waren als 'slecht of matig' weer bestempelen, 1 dag was goed weer (boven de 20 graden, zon, geen regen), de laatste dag. We zien het terug in de horeca-inkomsten, maar ook de ticketverkoop. Die stagneerde in de regenachtige twee weken voor Bosch Parade en alleen de zondag liepen de verkopen weer op.

Continuïteit

Bosch Parade heeft na een editie met zeer slecht weer het jaar afgesloten met een klein negatief vermogen. Het zorgvuldig opgebouwde eigen vermogen is daarbij gebruikt waarvoor bedoeld: tegenslagen opvangen buiten onze eigen macht. Daarbij komen de negatieve uitkomsten van de meerjarenaanvragen, alsmede nog geen uitslag vanuit de ingezette procedures begin 2025. Geen fijne start voor de nieuwe jaar 2025 en de editie van 2026.

Herstel ligt echter wel binnen de mogelijkheden van de editie van 2026. Allereerst wordt er wederom een slag geslagen in de eigen ontwikkelde verdienmodellen. Er wordt zowel een fondsenwerver specifiek op private middelen ingezet, als een sponsorwerver richting het bedrijfsleven. Twee gebieden waar nog grote kansen liggen, zeker gezien de al geboekte succes op het gebied van cultureel ondernemerschap. Voorts wordt vol ingezet op het pad van bezwaar en lobby richting de afgewezen meerjarenmiddelen met positieve energie voortgezet. Dat is niet alleen een juridisch traject. Aanvullend daaraan worden ook projectfinancieringen verkend en mogelijke garantstellingen besproken.

Met een sterk marketingteam en klinkende resultaten (29,2 miljoen views op de aftermovie, 8,4 rapportcijfer op de uitvoering, aanbevelingsintentie van +54 waarbij +20 als zeer hoog wordt beschouwd) ligt ook de weg open om inkomsten middels recettes verder te verhogen.

Daarnaast worden ook de lasten verlaagd. Doorontwikkelingen worden kleiner gehouden of juist in Bosch Parade zelf verder gezet, waardoor er een kleiner budget benodigd is dan aanvankelijk geraamd. Dat is vergelijkbaar met hoe de editie van 2024 ruim binnen begroting werd gerealiseerd. Nadeel van deze aanpak is dat het verkleinen van doorontwikkeling ten koste gaat van de nationale en internationale uitstraling voor de Provincie Noord-Brabant.

Door deze acties verwachten wij met editie 2026 weer zwarte cijfers te schrijven en het eigen vermogen te herstellen.

Fraude

Om het frauderisico tot een minimum te beperken, wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van het vierogenprincipe. De bestuursleden van Stichting Bosch Parade zijn gezamenlijk bevoegd. Ook is dit principe verwerkt in de betaalstromen rondom de productiekosten en marketingkosten, waar meerdere teamleden de betalingen goedkeuren, voordat deze uiteindelijk betaald worden. Uit te betalen bedragen van boven de €10.000 moeten bovendien altijd van twee handtekeningen worden voorzien, zowel door de zakelijk leider als de penningmeester.

Voorts zijn alle taken helder belegd in het directiereglement. Dit directiereglement wordt regelmatig geagendeerd in de bestuursvergaderingen. Zo is het in september 2020 geheel vernieuwd en februari 2022 bijgewerkt. Dit document is ook onderwerp van gesprek in de geplande statutenwijziging.

Aanvullend hierop is beleid rondom belangenverstrengeling opgesteld en vastgesteld in januari 2024.

Beloningsbeleid

Stichting Bosch Parade heeft zich verbonden aan Fair Practice. Dat vertaalt zich in een aantal concrete uitgangspunten:

- Het bestuur ontvangt geen vergoeding en werkt dus onbezoldigd.
- Bosch Parade werkt met honderden vrijwilligers die geen vergoeding voor hun werk ontvangen.
- Door het organisatie-team wordt gewerkt met culturele uurtarieven, die waar mogelijk zijn gebaseerd op de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst.
- Ook aan derden die voor Bosch Parade noodzakelijk zijn in te huren wordt gevraagd culturele uurtarieven te rekenen.
- Voor de deelnemende kunstenaars wordt gewerkt met de Richtlijn Kunstenaarshonoraria.

Hiermee wil Bosch Parade zowel zorgvuldig omgaan met de beschikbare middelen, als ervoor zorgdragen dat alle betrokken professionals worden betaald conform de geldende normen.

Automatisering

Bosch Parade gebruikt diverse automatiseringspakketten om het werk te vereenvoudigen. Microsoft Office wordt gebruikt als het belangrijkste werksysteem. Voor de administratie wordt Exact Online gebruikt. Blue10 wordt ingezet voor de factuuraanpak. Xapti is de CRM tool, waarmee de dataopslag voor onder andere de nieuwsbrieven en kunstenaars werd bewaakt, waarbij dat systeem beter past bij het benaderen van verschillende doelgroepen. De opslag van alle documenten is van Dropbox naar OneDrive geplaatst. De mappenstructuur is opgesplitst in meerdere mappen, waarbij bijvoorbeeld de financiële map enkel met de directieleden en bestuur wordt gedeeld. Eventkit is door het productieteam voor het eerst ingezet als online tool voor de communicatie tussen makers en productie. Er hebben zich in 2024 geen incidenten voorgedaan rondom de ICT systemen of dataopslag.

Meerjarensubsidies 2024

De gemeente, provincie en Fonds Cultuurparticipatie zijn weer aangevraagd voor de planperiode 2025-2028. Enkel de Gemeente heeft toegekend, bij de provincie loopt de bezwaarprocedure nog, bij Fonds voor Cultuurparticipatie loopt een beroepsprocedure. Fonds Podiumkunsten plaatste Bosch Parade op de B-lijst, honoreren indien er middelen zijn. Daarmee heeft Bosch Parade een tegenvaller te verwerken op haar begrotingen voor de periode 2025-2028. Hoewel de bezwaarprocedures nog lopen, wordt er kritisch gekeken of de begin 2024 vastgestelde plannen (jaarlijkse editie vanaf 2026) mogelijk zijn. Tegelijkertijd wordt er wel toegewerkt naar de editie van 2026 door middel van aanvragen bij projectfondsen.

TOT SLOT

Net ingestapt als voorzitter, mag ik het jaarverslag 2024 afsluiten. Een grote eer, want in 2024 heb ik alles wel al mogen aanschouwen als algemeen bestuurslid, en daar stapte ik in op een rijdende trein. En wouw, wat is er afgelopen jaar enorm hard gewerkt aan Bosch Parade. De meerjarenplannen zijn gemaakt en vastgesteld, er heeft een organisatorische wissel plaatsgevonden met een spannende nieuwe curator, we werkten aan de governance en... er was natuurlijk een editie van Bosch Parade! Ook hierbij wil ik kort stilstaan bij het afscheid van mijn voorganger: Jos van der Wouw, penningmeester Peter Ketelaars en artistiek leider Miesjel van Gerwen. Wij gaan deze krachten missen in onze organisatie.

Op de editie zijn we uiteraard het meest trots. Ondanks eindeloos slecht weer, werden opnieuw meer bezoekers getrokken. De editie werd zeer goed gewaardeerd, toont de 29,2 miljoen (!!) views op onze aftermovie en ons publieksonderzoek aan. De Tuin der Lusten was met het grote bouwtraject van 'Jouw Hedendaagse Demonen' en alle containers de serieuze kunstwerf die we voor ogen hadden. Met na afloop een expositie in de Willem Twee en in het Curaçaosch museum bleef de editie lang na resoneren.

Financieel gezien heeft Bosch Parade echter een grote hobbel te nemen. Dankzij slecht weer heeft de stichting moeten interen op het eigen vermogen. De niet-toegekende meerjarensubsidies zijn een serieus knelpunt voor de organisatie.

Tegelijkertijd staan we er na de editie van 2024 wel goed voor. Veel nieuw publiek is geraakt, er is een enorm potentieel, we hebben eind maart 2025 al goed zicht op een zeer mooie editie met schitterende nieuwe plannen.

Wij kregen recent de vraag 'hoe gaat het met jullie?'

Het antwoord is eigenlijk uitstekend. Met zorgen, waar we met al die ervaringen uit 2024 hard aan kunnen werken.

Op naar 2026!

Boudewijn Thuis
Voorzitter Bestuur Bosch Parade

's-Hertogenbosch

Balans

(na resultaatbestemming)

ACTIVA

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
<u>Vlottende activa.</u>				
Vorderingen en overlopende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	68.440		19.739	
Belastingen	0		3.993	
Overlopende activa	30.298		148.163	
		98.738		171.896
Liquide middelen		79.850		440.892
Totaal		178.589		612.787

PASSIVA

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Vrije reserve	-20.631		65.000	
Bestemmingsfondsen	0		54.086	
Totaal eigen vermogen		-20.631		119.086
<u>Langlopende schulden</u>				
Langlopende schulden		106.250		106.250
Kortlopende schulden en overlopende passiva				
Crediteuren	3.673		21.678	
Nog te besteden/ vooruitontv. subsidies	0		347.810	
Belastingen	8.872		0	
Nog te betalen kosten	80.426		17.963	
		92.970		387.452
Totaal		178.589		612.787

Staat van baten en lasten 2024

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
BATEN			
Publieksinkomsten (incl. horecainkomsten)	151.994	199.008	47.391
Sponsoring en particulier	62.538	92.500	333
Publieke fondsen	751.941	738.401	377.923
Private fondsen	132.500	175.000	12.500
Eigen bijdragen	170.160	76.000	14.708
Totaal baten	<u>1.269.132</u>	<u>1.280.909</u>	<u>452.855</u>
LASTEN			
Vorbereidingskosten	2.000	0	22.291
Uitvoeringskosten	903.667	811.741	141.952
Publiciteit en communicatie	208.347	219.300	60.768
Educatie & randprogrammering	121.370	152.500	146.208
Horeca kosten	116.605	120.148	165
Overige kosten	51.733	85.277	20.320
Financiële baten en lasten	3.196	3.141	3.187
Totaal lasten	<u>1.406.917</u>	<u>1.392.107</u>	<u>394.890</u>
Baten en lasten voorgaande jaren	-1.932	0	-226
Resultaat	<u><u>-139.717</u></u>	<u><u>-111.199</u></u>	<u><u>57.739</u></u>
Bestemming resultaat			
Toevoeging aan:			
Bestemmingsfondsen	-54.086	73.247	-191.542
Vrije reserve	-85.631	-184.446	249.281
Resultaatbestemming	<u><u>-139.717</u></u>	<u><u>-111.199</u></u>	<u><u>57.739</u></u>

Kasstroomoverzicht 2024

	<u>2024</u>	
	€	
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat normale bedrijfsvoering		-139.717
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	0	
- mutaties voorzieningen	<u>0</u>	0
Veranderingen in vlottende middelen:		
- voorraden	0	
- vorderingen	73.157	
- kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen)	<u>-294.481</u>	<u>-221.324</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>-361.042</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa	0	
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	
Overige investeringen in financiële vaste activa	<u>0</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	€	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	0	
Aflossing langlopende schulden	0	
Overige mutaties eigen vermogen	<u>0</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	€	<u>0</u>
Mutatie Liquide Middelen	€	<u><u>-361.042</u></u>

Liquide Middelen

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>	<u>Mutatie</u>
Totaal liquide middelen	€ 79.850	440.892	-361.042

Algemene toelichting op de balans en staat van baten en lasten

Algemeen

Stichting Bosch Parade is juridisch opgericht per 8-4-2005 en is gevestigd in 's-Hertogenbosch. De statuten zijn op 5-11-2018 gewijzigd.

Doelstelling

De stichting heeft ten doel:

1. De stichting heeft ten doel: het minimaal tweejaarlijks realiseren en produceren van de publiekstoegankelijke en hedendaagse kunstmanifestatie "Bosch Parade" te 's-Hertogenbosch, alsmede het realiseren en produceren van overige culturele evenementen, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin.
2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het realiseren van beeldende kunst manifestaties, voorstellingen, film-, muziek-, theater- en televisieproducties alsmede exposities.
3. De stichting zal zich voor wat betreft de inrichting van haar organisatie, de wijze van besluitvorming en de verhouding tussen bestuur en directie laten leiden door de Governance Code Cultuur en hanteert daarbij het adagium "pas toe of leg uit".
4. De stichting beoogt een algemeen nut beogende instelling te zijn in de zin van artikel 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en artikel 1a van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994 danwel een sociaal belang behartigende instelling, in de zin van artikel 5c van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

Inschrijving Kamer van Koophandel

De Stichting is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel voor Brabant onder nummer 17177144

Schattingen

Bij de totstandkoming van de jaarrekening van de stichting moet het bestuur schattingen maken en aannames doen. Deze schattingen en aannames zijn van invloed op de gerapporteerde activa en passiva, de vermelding van niet uit de balans blijvende activa en passiva op balansdatum en op de opbrengsten en kosten in de periode waarover wordt gerapporteerd. De werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen en aannames.

De schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien alsmede in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJK C1) "kleine organisaties zonder winststreven", die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Alle bedragen zijn vermeld of zijn opgenomen in euro's.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van voorgaand jaar.

Operationele leasing

Bij de stichting kunnen er huur- en leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan eigendom zijn verbonden niet bij de stichting liggen. Deze huur- en leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing (niet op de balans). Huur- en leasebetalingen worden, rekening houdend met relevante ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Bijzondere posten

Bijzondere posten zijn baten en/of lasten die voortvloeien uit gebeurtenissen of transacties die behoren tot het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening, maar die omwille van de vergelijkbaarheid apart toegelicht worden op grond van de aard, omvang of het incidentele karakter van de post.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas-, bank- en spaartegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Egalisatiereserves, algemene reserve, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen als onderdeel van het eigen vermogen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

De stichting kan een deel van haar eigen vermogen reserveren om invulling te geven aan specifieke doelstellingen. Het gaat hierbij om zogenaamde bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves worden door het bestuur vastgesteld.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar met in achtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan deze verslagperiode toegerekend.

Overige bedrijfskosten

De lasten worden bepaald met in achtneming van hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het verslagjaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Lasten uit voorgaande jaren die in het boekjaar zijn geconstateerd, worden aan deze verslagperiode toegerekend.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden ontvangen (te ontvangen) en aan derden betaalde (te betalen) interest.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de vrij beschikbare liquide middelen van de stichting. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstromen uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van geldmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Continuïteit

Bosch Parade heeft na een editie met zeer slecht weer het jaar afgesloten met een klein negatief vermogen. Het zorgvuldig opgebouwde eigen vermogen is daarbij gebruikt waarvoor bedoeld: tegenslagen opvangen buiten onze eigen macht. Daarbij komen de negatieve uitkomsten van de meerjarenaanvragen, alsmede nog geen uitslag vanuit de ingezette procedures begin 2025. Geen fijne start voor de nieuwe jaar 2025 en de editie van 2026.

Herstel ligt echter wel binnen de mogelijkheden van de editie van 2026. Allereerst wordt er wederom een slag geslagen in de eigen ontwikkelde verdienmodellen. Er wordt zowel een fondsenwerver specifiek op private middelen ingezet, als een sponsorwerver richting het bedrijfsleven. Twee gebieden waar nog grote kansen liggen, zeker gezien de al geboekte succes op het gebied van cultureel ondernemerschap.

Voorts wordt vol ingezet op het pad van bezwaar en lobby richting de afgewezen meerjarenmiddelen met positieve energie voortgezet. Dat is niet alleen een juridisch traject. Aanvullend daaraan worden ook projectfinancieringen verkend en mogelijke garantstellingen besproken.

Met een sterk marketingteam en klinkende resultaten (29,2 miljoen views op de aftermovie, 8,4 rapportcijfer op de uitvoering, aanbevelingsintentie van +54 waarbij +20 als zeer hoog wordt beschouwd) ligt ook de weg open om inkomsten middels recettes verder te verhogen.

Daarnaast worden ook de lasten verlaagd. Doorontwikkelingen worden kleiner gehouden of juist in Bosch Parade zelf verder gezet, waardoor er een kleiner budget benodigd is dan aanvankelijk geraamd. Dat is vergelijkbaar met hoe de editie van 2024 ruim binnen begroting werd gerealiseerd. Nadeel van deze aanpak is dat het verkleinen van doorontwikkeling ten koste gaat van de nationale en internationale uitstraling voor de Provincie Noord-Brabant.

Door deze acties verwachten wij met editie 2026 weer zwarte cijfers te schrijven en het eigen vermogen te herstellen. Het bestuur acht het dan ook reëel om te waarderen op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Gebeurtenissen na balansdatum

Naar aanleiding van de bestellingen door de horeca is er in november 2024 een naheffing gekomen die door Bosch Parade wordt betwist. Het gaat om een bedrag van €6.349,15 die mogelijk in 2025 nog terugkomt.

Haalbaarheid en risico's

De haalbaarheidsrisico's van het gehele evenement worden gespreid door in de verschillende pijlers te werken: de parade, Tuin der Lusten en doorontwikkelingen. De parade is de hoofdpijler. De Tuin der Lusten is onze kunstwerf en backstage met pop-up restaurant opengesteld voor publiek.

De doorontwikkelingen zijn gestart vanaf 2020 met internationale projecten en doorontwikkeling van individueel werk. Risico's zo veel mogelijk binnen de separate pijlers belegd. Heldere afspraken worden met opdrachtverlening vastgelegd. Het bestuur stelt de definitieve begroting jaarlijks vast.

In de voorbereidingen van de editie staan praktische haalbaarheid en veiligheid van de kunstwerken centraal. Kunstwerken worden zoveel mogelijk schaalbaar en gefaseerd opgezet om risico's te verkleinen en doorontwikkeling kansrijker te maken. De productieleiding van Bosch Parade heeft ruime ervaring met werken op het water. Die expertise wordt uitdrukkelijk en bindend aangeboden aan de deelnemende makers. Vanaf 2024 werd succesvol gewerkt met programmaproductie in combinatie met specialistische software eventkit. De 'Bosch Parade Survival Guide' is na lancering in 2023 volledig geüpdate in 2024 voor de Open Call.

Bosch Parade is een buitenevenement, ook in doorontwikkelingen. Daarom waren diverse weerscenario's in beeld voor hitte, regen en noodweer. Hoewel regen geen veiligheidsrisico vormde, leverde het wel een flinke tegenslag op in de verdienmodellen. Het weer was 5 weken hoogst onbetrouwbaar. Alleen de allerlaatste zondag was het weer goed. De repetities en try-out van Bosch Parade waren in de stromende regen.

Het leverde ook een sterke waterstroom op. Het bijbehorende hoogwater was voor de uitvoeringen geen groot probleem, maar de parade ging wel zeer snel. Er werden meerdere uitvoeringen geprogrammeerd, waardoor doorgang gegarandeerd was.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

Vaste activa.

	31 december 2024	31 december 2023
	€	€
<u>Vorderingen en vlottende activa.</u>		
<u>Vorderingen</u>		
<u>Debiteuren</u>		
Debiteuren	2.390	7.239
Subsidie debiteuren	66.050	12.500
	<u>68.440</u>	<u>19.739</u>
 <u>Belastingen</u>		
Omzetbelasting	0	3.993
	<u>0</u>	<u>3.993</u>
 <u>Overlopende activa</u>		
vooruitbetaalde kosten	985	2.037
Nog te ontvangen bedragen	750	0
Nog te ontvangen subsidie Brabant C	20.624	138.187
Nog te ontvangen subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	7.939	7.939
	<u>30.298</u>	<u>148.163</u>
 <u>Liquide middelen</u>		
Rabobank lopende rekening	78.850	439.892
Rabobank spaarrekening	1.000	1.000
Totaal	<u>79.850</u>	<u>440.892</u>

Toelichting op de balans per 31 december 2024

PASSIVA

STICHTINGSVERMOGEN	Vrije reserve	Bestemmings reserve	Bestemmings fonds	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 01-01-2024	65.000	0	54.086	119.086
Mutaties	0	0	-54.086	-54.086
Resultaatverdeling	-85.631	0	0	-85.631
Stand per 31-12-2024	<u>-20.631</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-20.631</u>

Bestemmingsfondsen per 31-12-2024

	1-1-2024	UIT	IN	31-12-2024
	€	€	€	€
<u>ten behoeve van editie 2024:</u>				
Gemeente 's-Hertogenbosch	41.336	41.336	0	0
Provincie Noord-Brabant	12.750	12.750	0	0
Totaal bestemmingsfondsen	<u>54.086</u>	<u>54.086</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Langlopende schulden

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Geldlening Brabant C	106.250	106.250
Opname	0	0
Saldo per 31 december	<u>106.250</u>	<u>106.250</u>

Stichting Bosch Parade heeft op 10 december 2020 een overeenkomst met de Stichting Brabant C afgesloten voor een rentedragende lening van € 100.000 ten behoeve van bestemmingen die samenhangen met door Brabant C financierbare kosten voor de uitvoering van het project "Bosch Parade Projectplan 2020-2023". In 2021 is een aanvullende lening ontvangen ad € 6.250,-. Door uitstel vanwege corona is de einddatum van het project 2024 geworden. Vanaf 2026 wordt de lening in 4 jaar tijd afgelost.

Kortlopende schulden en overlopende passiva.

	<u>31-12-2024</u>	<u>31-12-2023</u>
	€	€
<u>Crediteuren</u>		
	3.673	21.678
	<u>3.673</u>	<u>21.678</u>
<u>Nog te besteden subsidies:</u>		
Gemeente 's-Hertogenbosch	0	119.310
Gemeente 's-Hertogenbosch Landelijk Onderscheidend	0	50.000
Brabant C	0	178.500
Fonds Podiumkunsten	0	0
	<u>0</u>	<u>347.810</u>
<u>Belastingen</u>		
Omzetbelasting	8.872	0
	<u>8.872</u>	<u>0</u>
<u>Overige schulden</u>		
Vooruit ontvangen subsidiegelden	61.538	0
Nog te ontvangen facturen	15.826	15.457
Nog te betalen accountantskosten	3.000	2.442
Nog te betalen rente en bankkosten	62	64
	<u>80.426</u>	<u>17.963</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten 2024

	2024	begroting 2024	2023
	€	€	€
BATEN			
Publieksinkomsten			
Uitkoopsommen	0	0	47.391
Recettes	38.170	55.882	0
Inkomsten bar	79.945	95.417	0
Inkomsten keuken	33.879	47.709	0
Donaties	0	0	0
Totaal	151.994	199.008	47.391
Sponsoring en particulier			
Sponsoring	52.538	80.000	333
Social responsibility	10.000	12.500	0
Opbrengst dienstverlening	0	0	0
Totaal	62.538	92.500	333
Publieke fondsen			
Gemeente 's-Hertogenbosch	119.310	112.000	108.860
Gemeente 's-Hertogenbosch Landelijk Onderscheidend	50.000	50.000	20.000
Provincie Noord-Brabant	100.000	100.000	100.000
Fonds Podiumkunsten	55.000	45.000	45.000
Fonds voor Cultuurparticipatie	79.310	78.000	79.391
Fonds voor Cultuurparticipatie - Herstelpakket Jonge makers	21.790	21.790	24.672
Mondriaan Fonds	147.950	206.611	
Brabant C	178.500	125.000	0
Totaal	751.941	738.401	377.923
Private fondsen			
Private fondsen groot	95.000	135.000	12.500
Private fondsen klein	37.500	40.000	0
Totaal	132.500	175.000	12.500
Eigen bijdragen			
Eigen bijdrage coproducten	170.160	76.000	14.708
Eigen bijdrage organisatie	0	0	0
Totaal	170.160	76.000	14.708

	2024	begroting 2024	2023
LASTEN	€	€	€
Vorbereidingskosten	2.000	0	22.291
Totaal	2.000	0	22.291
Uitvoeringskosten	903.667	811.741	141.952
Totaal	903.667	811.741	141.952
Publiciteit en communicatie	208.347	219.300	60.768
Totaal	208.347	219.300	60.768
Educatie & randprogrammering	121.370	152.500	146.208
Totaal	121.370	152.500	146.208
Horeca kosten	116.605	120.148	165
Totaal	116.605	120.148	165
Overige kosten	51.733	85.277	20.320
Totaal	51.733	85.277	20.320

	2024	begroting 2024	2023
LASTEN	€	€	€
Financiële baten en lasten			
Rente Brabant C	3.196	3.141	3.187
Rente Bank	0	0	0
Totaal	3.196	3.141	3.187

Korte toelichting op verschillen tussen begroting en realisatie

Met €1.401.614 aan kosten heeft Bosch Parade nagenoeg haar begroting van €1.388.966 weten uit te voeren. Kijkend op de totale editie (2023 én 2024) is die met met €1.799.700 gerealiseerd tegen €1.911.702 begroot fors lager gerealiseerd. Dit is gedaan om de risico's die met ticketing en horeca gepaard gaan te verlagen. Eveneens was er eind 2023 nog een onzekerheid over een tweetal private fondstoekenningen.

In voorbereiding op de nieuwe planperiode, zijn wel andere keuzes gemaakt in het boeken van de kosten. De uitvoeringskosten zijn €91.515 hoger dan vooraf begroot. Zo zijn meer kosten vanuit de randprogrammering naar de uitvoeringskosten gegaan. In 2024 is bovendien meer aandacht geweest om minder overige kosten te boeken en deze meer te labelen aan de uitvoeringskosten. Zoals geschreven in het jaarverslag van 2023, is een deel van de uitvoeringskosten en voorbereidingskosten pas gemaakt in 2024, wat eveneens een verschil verklaart.

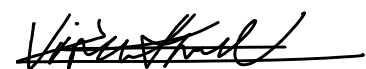
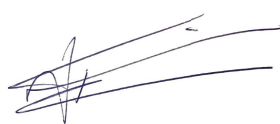
Vanwege het slechte weer zijn de horecakosten iets verlaagd door personeel naar huis te sturen en minder producten in te kopen. Overigens is het saldo uit de horeca ten opzichte van 2022 verbeterd, door scherper op de kosten te sturen, waarbij met name minder personeel de insteek was. Ook werden de marges nadrukkelijker doorgerekend.

De inkomsten zijn helaas lager uitgevallen. Bijzonder slecht weer over 5 weken, wrekt zich in de kaartverkoop en horecainkomsten. Het leverde €47.014 omzetzerving op, waarbij bij iets beter weer of goed weer dit bedrag positief bijgeschreven had kunnen worden.

Het schrijven van de meerjarenaanvragen vroeg veel aandacht bij het team, wat tekorten t.o.v. begroot bij private fondsen en sponsoring opleverde. Anderzijds leverde die aandacht wel meer focus op samenwerking op, waarmee de coproducties deze gemiste inkomsten wisten te gecompenseerd.

En was een klein positief resultaat bij de overheidsfinanciering.

De extra bijdrage van Fonds voor Cultuurparticipatie inzake jonge cultuurmakers is in 2024 volledig besteed binnen het kader van het project 'Jouw Hedendaagse Demonen'.

Ondertekening van de jaarrekening door bestuur,	d.d.	d.d.	d.d.
w.g. Boudewijn Thuis (voorzitter bestuur)	 BM Thuis (Apr 14, 2025 17:25 GMT+2)	's-Hertogenbosch	14-Apr-2025
w.g. Vincent van den Heuvel (penningmeester bestuur)	 Vincent van den Heuvel (Apr 14, 2025 17:13 GMT+2)	's-Hertogenbosch	14-Apr-2025
Marieke Keser 	 Marieke Keser (Apr 15, 2025 11:01 GMT+2)	's-Hertogenbosch	14/04/25
Cassandra Vugts 		's-Hertogenbosch	14/04/25
Thomas Vriens 		's-Hertogenbosch	14/04/25

Overige gegevens

Statutaire regeling inzake resultaatbestemming

Statutair zijn geen aanvullende bepalingen opgenomen over de bestemming van het resultaat

Voorstel resultaatbestemming 2024

Het resultaat is als volgt verwerkt in de balans:

Ten gunste van de Vrije reserves	€	-85.631
Ten gunste van de Bestemmingsfondsen	€	-54.086
Resultaat	€	<u>-139.717</u>

Datum
15-04-2025

Kenmerk
080.039

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Bosch Parade

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Stichting Bosch Parade te 's-Hertogenbosch gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting Bosch Parade op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving C1 voor "Kleine Organisaties-zonder-winststreven";
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant.

Deze jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'continuïteitsparagraaf' opgenomen in de waarderingsgrondslagen van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de stichting in 2024 een negatief resultaat heeft gerealiseerd en eindigt met een negatief eigen vermogen. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de stichting. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

San-Q Accountants

Vogelstraat 35
5212 VL 's-Hertogenbosch

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Bosch Parade zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen uit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse standaard 720.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het Bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 "Kleine Organisaties zonder winststreven".

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving

C1 voor "Kleine-Organisaties-zonder-winststreven". Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteits-veronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

's-Hertogenbosch, 15 april 2025

San-Q Accountants.
Namens deze:

Was getekend

drs. P.A.T.J. van Rossum RA